

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. V. An lex, vel statuum obliget existentes in loco exempto?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

injuria fit ipsi loco, seu municipio, quæ utique est intra territorium &c. ita Suarez cit. f. 5. n. 17. Præter hæc notandum, quod diximus de statuto afficiente personas ratione loci (nam in hoc lex localis, seu statutum consistit, in quantum differt à præcepto) non posse intelligi de præcepto; quia hoc afficit personas secundum se, & independenter à loco, adeoque illas ligat, ubicunque existant: præceptum autem est constitutio tantum ad singulares personas, quo differt à mandato, quod etiam ad communitatem pertinet. Streinius in *prolegom. Juris Can. §. 2. in fine.*

588. Not. 2. quod dictum est de præcepto, intelligi quoque de sententia Judicis, etiam generaliter lata, v. g. *si quis non restituat intra mensem, sit ipso facto excommunicatus*. Hæc enim fieri potest directè in personas, sine respectu ad locum; consequenter ligat etiam absentes, c. *cum sit, de appellat.* Ut autem subditus dicatur deliquisse non in territorio, & sic evitet pœnas sui statuti localis, requiritur, quod & ipse, & actio mala etiam quoad effectum, & res, circa quam versatur, sit extra territorium, ut cum comuni tenet Suarez tom. 5. in 3. p. D. 5. à f. 4. & l. 3. de leg. c. 32. aliique. Aliàs enim, si vel delinquens, vel delictum etiam quoad effectum, vel res, circa quam delinquitur, sit in territorio, & Judex hujus loci punire non posset, non haberet plenam potestatem præcavendi sibi noxia.

589. Dices: si ad hoc, ut quis dicatur deliquisse in territorio, sufficiat, quod ipsi territorio fiat injuria, etiam si ipse foris sit, imò & actio prava; nulla lex erit, quæ non obliget subditos existentes extra territorium; probatur: nam, cum quælibet lex respiciat commune bonum, de violante illam (licet existat extra territorium) dici potest, quod damnum, vel injuriam suæ communitati, seu municipio faciat; ergo sic quælibet lex ligabit existentem extra locum Legislatoris. Sed hæc sequela est contra apertam decisionem c. *ut animarum, de constitut. in 6.* ubi dicitur *impunè non pareri*, seu *obeditur dicenti extra territorium*. Et quamvis aliqui cum Bartolo in L. 1. C. de Summa Trinit. à n. 45. hoc limitent pro casu, quo Legislator non exprimit, *se velle legem à suis observari etiam extra territorium*; rectius tamen dicitur, id etiam procedere, licet ex-

primeret; quia jurisdictio ejus definitur limitibus sui territorij, nec ultra porrigitur. Sic Covarruv. in c. *alma mater*, p. 1 §. 10. n. 3. Suarez l. 3. de leg. c. 32. n. 4. &c.

Ante responsonem not. dupliciter actionem aliquam, in alieno territorio exercitam, cedere in damnum, vel injuriam territorij, cujus statuti prohibetur. 1. specialiter. 2. generaliter. *Generaliter* cedit in damnum, vel injuriam territorij eam statuto prohibentis, quando non magis cedit in damnum hujus territorij prohibentis, quàm cujuscunque alterius; cujusmodi sunt furta, homicidia, stupra &c. quæ scilicet in qualibet Republica prohibentur, & justitiam legalem, seu generalem lædunt, nimirum tanquam ubique noxia communi bono: *specialiter* autem, quando lædunt speciale bonum talis municipij statuto quæsitum, ut sunt, frumentum extra territorium non divendere, exteris arma non vendere &c. sic Castropal. p. 1. tr. 3. D. 1. P. 24. §. 5. n. 18. quibus positis: Resp. ad object. in n. 589. ex hoc, quod dicamus sufficere, ut etiam extra territorium existens, & actionem pravam ponens, dicatur intra territorium delinquere, & cadat in pœnam statuti eam prohibentis, *si specialiter cedat in damnum, vel injuriam territorij, quod tale statutum condidit*, nullatenus rectè inferri, omnem legem localem ligare etiam extra territorium; quia non omnis transgressio cujuslibet statuti cedit *specialiter* in damnum vel injuriam illius communitatis; sed sæpè tantum *generaliter*. Quare neganda est sequela sub data distinctione.

§. V.

An lex, vel statutum obliget existentes in loco exempto?

590. PRO resolut. suppon. 1. ex P. Suarez l. 4. contra errores Angl. c. 1. exemptionem, seu *immunitatem* in genere sic describi: quod sit *privilegium, quo res aliqua, vel persona, à communi aliqua obligatione, seu onere eximitur*, ut habetur L. *munus*, 18. ff. de verb. signif. & ex parte subjeçti triplex est, nempe *immunitas locorum, personarum, & bonorum*. Ex quo facile deduces, quid veniat nomine *immunitatis*, seu libertatis (hæc enim idem sunt

sunt) *Ecclesiastica*. Suppon. 2. *exemptionem*, quamvis immunitatem, & libertatem importet, videri tamen magis esse facti, quam juris; & potius effectum privilegij, quam ipsum privilegium significare; sic Peregra in *Elucidar. n. 847*. Suppon. 3. quod, quamvis exemptio (teste Suarez *cit.*) concessa *Ecclesie, bonis, vel personis Ecclesiasticis*, quæ talibus in genere, ita spectet ad immunitatem Ecclesiasticam, ut violator illius, hujus etiam violator sit; non cenferi tamen violatorem immunitatis Ecclesiasticæ, qui violat privilegium *particulare* datum tali Ecclesie, ex peculiari ipsius consideratione. Suppon. 4. exemptionem aliam esse *personalem*, aliam *localem*. Personalis est, quando certæ personæ vel communitates *ratione sui, non ratione loci, eximuntur à jurisdictione alicujus*. Localis, quando locus *ratione sui, & non ratione personarum in ea commorantium* eximitur à jurisdictione alicujus.

592. Hinc ubi solus locus est exemptus à jurisdictione v. g. Episcopi, personæ in eo commorantes possunt interdici ab Episcopo, quoad divina officia in loco non exempto; quia personæ, ut ponit casus, non sunt exemptæ ratione sui; sed tantum per accidens ratione loci exempti, ut, dum in eo sunt, liberè divina celebrare possint, ut colligitur ex *c. per exemptionem, de privileg. in 6. & c. cum capella, de privileg.* Unde, si exempta sit sola capella, non censentur exempti Capellani, nisi quatenus exercent officium in tali Capella; ita Sylv. *V. exemptio, q. 2.* ratio est eadem; quia cum ponatur solus locus exemptus, non personæ ratione sui, exemptio illis alia in præsentem non favet, nisi loci. Dupliciter autem aliquis locus potest esse exemptus. 1. plenè, seu plenissimè, quando scilicet non tantum ipse ratione sui, sed etiam ratione populi, seu pertinentium ad illum exemptus est à jurisdictione v. g. Ordinarij; quando autem vel populum non habet, vel populus ejus ab Ordinario exemptus non est, non dicitur exemptus plenè, seu plenissimè. Sic Layman *c. ut animarum, de Constitut. in 6. n. 5.* his præmissis:

593. Quæstio est, an subditi alicujus territorij, agentes aliquid in loco exempto, quod prohibitum est statuto loci, intra quem solum materialiter existit talis locus, fiat reus culpæ, ac poenæ à tali statuto transgresso-

ribus statuta? consequenter, *an statuta ligent subditos statuentis, existentes in loco exempto?* Layman in *cit. c. ut animarum, n. 5.* cenfer, non ligari, si existant in loco *perfectè & plenè, seu plenissimè exempto*; secus, si talis non sit. Illum enim, non istum æquiparari loco extra diocesin. Primam partem ait sumi ex *c. Episcopus 7. de offic. Ordinar. in 6.* ubi dicitur, *non esse dubium, quin Episcopus quolibet loco ipsius diocesis, non exempto, per se, vel per alium possit pro tribunali sedere.* Ex quo per sensum contrarium colligitur, id eum non posse *in loco exempto*, saltem plenè, ac plenissimè. Secundam autem ex hoc, quod privilegium exemptionis, in quantum præjudicat ordinariæ Episcoporum jurisdictioni, strictam habeat interpretationem; nec ad casum non expressum extendi debeat; cæteroquin daturum occasionem delinquendi, nec parum turbandi diocesanam Episcoporum jurisdictionem. Hanc etiam sententiam tenet Castropal. *cit. q. 5. in fine pro eadem citans P. Suarez de censuris D. 5. s. 4. n. 10. Salas de legibus D. 14. s. 6. n. 85.* Et ideo citatus Author *ibid.* docet 1. *loca exempta*, esse illa; in quibus Judex territorij exercere jurisdictionem non potest, sed incolæ jurisdictioni alterius subduntur. 2. Monasteria Monialium, & conventus Religiosorum, in quibus sui superiores jurisdictionem quasi Episcopalem non habent, nullo modo reputari exempta per se, ac ratione sui; sed tantum ratione personarum ibi degentium. Hinc infert, subditos territorij illuc accedentes ligari præceptis, & statutis latis pro suo territorio.

In hac quæstione videtur illud probabilius dici, quod existentes *in loco exempto per se, ac ratione sui*, non ligentur statutis localibus territorij, intra quod ejusmodi exemptus locus est, sicut non ligantur existentes in loco alieno. Nam exemptio de se reddit exemptum, *non subditum, seu subjectum illi*, à cujus jurisdictione eximit in his, in quibus eum eximit; ergo exemptio, quæ locum afficit *per se*; ac *ratione sui*, reddit eum non subjectum illi, à cujus jurisdictione eximit, nimirum in his; in quibus illum eximit; at sic in his ad jurisdictionem illius se habet talis locus exemptus, sicut territorium alienum; ergo existens in loco taliter exempto perinde

de se habet, ac existens interterritorio alieno; ergo existens in loco per se, ac ratione sui exempto non aliter ligatur statutis localibus, ac existens in territorio alieno. Locus enim per se, ac ratione sui exemptus in jure æquiparatur loco extra diocesim, & territorio alieno; sic Joan. Andreas, & Udalr. Zasius in *L. ult. ff. de jurisdic. omn. Jud. col. 3. apud Laymann cit. in c. ut animarum, de constitut. in 6. n. 5. universim* docentes, locū exemptum æquiparari loco extra diocesim; id, quod nos hic asseruimus solum de loco exempto *per se, ac ratione sui*, seu gaudente vera exemptione locali.

595. Quamvis autem Episcopus intentionem jurisdictionis sibi competentis ex jure communi habeat fundatam erga omnia loca, & personas intra diocesim consistentes, adeo, ut si exemptio aliqua prætendatur, ea ostendi, probarique debeat, ut colligitur ex *c. cum Episcopus, 7. de offic. Jud. ordin. & c. cum personæ, 7. de privileg. in 6.* id tamen fallit in loco *per se, ac ratione sui exempto*, quod attinet ad excludendam Episcopi jurisdictionem in his, per ordinem ad ea omnia, ad quæ illi exemptio favet, ita Layman in *cit. c. cum Episcopus, n. 2.* indefinite ibi loquens de loco exempto. Hinc diversa sunt hæc duo, *esse in, vel intra diocesim materialiter, & physicè*, materiali nimirum situatione loci intra fines illius; & *esse in, seu intra diocesim formaliter, seu juridicè*, nimirum quoad jurisdictionem Ordinarij se porrigentis etiam ad talem locum. Unde locus per se, ac ratione sui exemptus à jurisdictione Episcopi, etsi sit *in* ejus diocesi, nimirum solum materialiter; non est tamen *de* diocesi formaliter, seu juridicè, ac quoad jurisdictionem.

596. Not. præterea, significari exemptionem *personalem*, si Pontifex in privilegio exemptionis dato personis, quæ sunt de tali Ecclesia, Collegio, vel monasterio, dicat: *immediatè nobis subjicimus, vel, eximimus à jurisdictione Ordinariorum*, aut, *recipimus eos in proprios subditos, c. ex parte, elig. 2. V. recipimus, de privileg.* non autem per hoc, quòd dicat: *suscipimus eos sub nostra, & sedis Apostolicæ protectione*; nec per hoc: *recipimus eos in proprios filios*, ut notat Sanchez *l. Consil. c. 9. d. 1. n. 4. ex cit. c. ex parte*; & *c. 1. de verb. signific. c. si Papa, 10. de privil. in 6.* Simili-

ter censetur eximere locum, si dicat in privilegio exemptionis, vel sententia: *super ea Ecclesiam juris B. Petri existere*; sive, *eum ad jus, & proprietatem Romana Ecclesia pertinere*, vel, *quòd Ecclesia sit libera*, vel, *Ecclesia Romana libertate fruatur*, vel, *quòd Episcopus non audeat Cathedram ibi collocare*, vel *imperium, aut potestatem exercere*, vel, *quòd eam eximat, ut libera sit à potestate Episcopi*; ita Sylvest. Angel. Tabien. D. Antonin. & alij, quos citat, & sequitur Sanchez *loc. cit.* Not. 2. valde probabile esse, ut locus (Collegium, vel Monasterium v. g.) dicatur ratione sui, ac per se exemptus ab alicujus jurisdictione, sufficere, quòd is nullam jurisdictionem *ordinariam* exercere possit in talè locum, ac incolas ejus. Nam sic locus ille, & ratione sui, & ratione incolarum jurisdictioni ejus *ordinaria* subtractus, seu nullatenus subjectus est; cum tota ratio, propter quam Ecclesia dicitur, *etiam localiter exempta à jurisdictione Ordinarij*, sit, quòd *nec in eam, nec in ejus populum*, aut indiget, ullam jurisdictionem *ordinariam* exercere possit. Et sic videntur sentire Joannes Andreas, & Zasius, de quibus dixi *n. 543.*

Not. 3. Societatem nostram, & universos illius Socios, & personas, illorumque bona quæcunque, ab omni superioritate, jurisdictione, & ab omni correctione, quorumcunque Ordinariorum, à Paulo III. exemptos esse, ut notat Sanchez *l. 6. Consil. c. 9. D. 1. n. 11.* & declarat Greg. XIII. in Bulla: *ascendente Domino*, homines Societatis dicens Sedi Apostolicæ *immediatè subjectos, & à quorumvis Ordinariorum, & Delegatorum, seu aliorum Judicum jurisdictione omnino exemptos*, addensque: *prout nos etiam vigore presentium eximimus.* Idem habetur in ejusdem Gregorij XIII. constitutione: *satis, superque*, ibi: *nonnulli Romani Pontifices, prædecessores nostri, dictam societatem, à primæva ejus erectione, illiusque personas, & bona quæcunque, à quorumvis Ordinariorum visitatione, jurisdictione, correctione, superioritate exemerunt, & sub sedis Apostolicæ protectione susceperunt*; ut illa Romano Pontifici pro tempore existenti *immediatè subjecta esse noscatur*: & subjungit: *quare nos dictam exemptionem illi confirmamus, &c.* Ex his autem habetur, Societatem nostram gaudere privilegio exemptionis

597.

onis

onis non tantum *personalis*, sed etiam *localis* à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, ut rectè notat Sanchez cit. n. 11. *in fine*; quia *ipsa*, hoc est, omnes, & singulæ personæ, ac bona, seu res ejus *immediatè subjecta sunt Romana Sedi*, ut liquet ex dictis; si enim ejus domus, & Ecclesiæ solum ratione personarum exempta forent, exemptio non esset *localis*; & res ejus, ac bona, non bene dicerentur exempta *simpliciter*; sed cum addito: *ratione personarum*; cujus contrarium constat ex allato textu.

598. Dices 1. si ejusmodi domus per se haberent exemptionem, & non ratione personarum, manerent exemptæ etiam, ubi deferuntur à talibus personis; hoc autem dici non potest. Resp. distinguendò, & dico, quòd etiam in dato casu manerent exemptæ, si solum physicè, non autem, si etiam juridicè deferuntur ab illis. Nam si juridicè deferunt, censentur renunciare privilegio ipsi loco concessò in ipsorum favorem. Ex his sequitur, subditos alicujus territorij, existentes in territorio gaudente locali exemptione, non aliter teneri legibus statuentis aliquid pro suo territorio, quàm teneantur subditi existentes in territorio alieno; ratio est ex n. 591. qualiter autem subditi ligentur statutis localibus, dum existunt in alieno territorio, constat ex dictis à n. 584.

599. Dices 2. subditi existentes in alieno territorio, ligantur præceptis, & sententijs ejus, sub cujus jurisdictione sunt; ergo etiam statutis localibus; ergo idem in utroque casu dicendum quoad existentes in territorio gaudente exemptione locali, seu per se exempto; patet hæc consequ. ex ipsa doctrina nostra in *preced. num.* Primam consequ. probat Castropalaus p. 1. tr. 3. D. 1. p. 24. §. 5. n. 21. eam omnino defendens, paritate sumpta à præceptis ad statuta, sic opponens: qui sententiam, & præceptum generale imponit, *jus dicit*, sicuti cum legem imponit; ergo si per præceptum dicere potest jus in existentes in alieno territorio, jus etiam in eodem dicere poterit per legem, & statutum. Nec enim valet dicere legem adstringi territorio; secus verò præceptum: utrumque enim tam *generale præceptum, quàm lex, & statutum ob commune bonum fertur.*

600. Confirmari potest ex eo, quòd nullum

hinc sequatur inconveniens, esto existentes extra territorium ligentur *statutis* potius, quàm *præceptis*. Nec enim ex hoc specialiter labefactatur jurisdictione Judicis, in cujus territorio delinquens existit: siquidem in ejus territorio, & ditione Legislator nullum exercet actum jurisdictionis *contentiosæ*; nec enim ibi citat reum, nec capit, nec punit punitione supponente delictum, quæ præcepto imponi non possit. Nam esto dicatur: *jurisdictionem contentiosam esse, quæ in invitum exercetur*, ut habetur L. 2. ff. de offic. Proconsul. & *semper censeri, invitum sustinere obligationem legis impostam*: non propterea quis dicitur exercere jurisdictionem contentiosam in alieno territorio, quòd subditum existentem in alieno territorio *sua lege obliget*; sed requiritur præterea, quòd interveniant testes, citatio, aut aliæ juris solemnitates, quod non fit præcisè obligandò subditum existentem extra territorium; aliud enim est, *legem imponere*; aliud, *lege obligare*. Unde quamvis Legislator, extra territorium, *legem ferre* non possit (cum ea, quæ ad legis impositionem necessaria sunt, extra territorium, exercere nullatenus possit, ut legem promulgare, &c.) effectus tamen legis, nimirum *obligatio* extra territorium, esse potest; cum afficiat insensibiliter personas. Ex his demum infert citatus Author n. 22. *in omnibus illis casibus, in quibus præceptum generale imponi potest subditis, extra territorium existentibus, etiam imponi posse legem*: & e contra, *in quibus statutum ferri non possit adversus extra territorium delinquentes, neque præceptum posse ferri.*

Verum hæc paritas à *præceptis* (quibus ligari possunt subditi etiam extra territorium sui Judicis, vel Legislatoris existentes) *ad idem statuendum* de legibus, ac statutis ejus, non videtur tenere universaliter, sicut docet Castropalaus *cit.* Quare ad object. in n. 599. N. consequ. ad hujus prob. R. 1. N. ant. Nam, ut fatetur ipse Castropalaus. *cit. n. 22.* qui præceptum imponit, *jus dicit* jurisdictione solum *voluntaria*, nimirum jurisdictione juris pendente à sola voluntate obligantis; qui autem legem, jurisdictione *contentiosa*, jus dicit, jurisdictione (ut ipse ait) pendente à solemnitatibus juris; ergo non habet se unum, *sicut* alterum. Deinde R. 2. cum distinctione: qui

præ-

præceptum imponit, jus dicit *directè* intendendo *bonum duntaxat particulare* ejus, aut eorum secundum se, quibus præcipit, C. *directè* intendendo *bonum communitatis in tali loco, quà talis*, N. Contrarium autem habet, qui jus dicit, imponendo *legem, vel statutum*; ergo rursus fallit *ly sicut*; hinc. N. *conseq.* Ad ejus prob. in *n. cit.* distinguo id, quod assumitur: utrumque (nimirum *præceptum generale, & lex, seu statutum locale*) fertur *ob commune bonum*, eodem modo, N. diverso, C. *Præceptum generale* non intendit *directè* bonum commune, in quantum est *bonum Communitatis*, quà talis; sed bonum commune, in quantum est bonum singulorum de Communitate. Nam in hoc differunt potestas *præcipiendi*, & potestas *condendi legem, vel statuendi*. Contrarium habet *lex, & statutum*, atque ex hac causa apparet, quare potestas *condendi legem, seu statutum* definiatur limitibus solius territorij; non autem potestas *præcipiendi*. Cum enim jus jurisdictionis in eo differat à jure proprietatis, quòd illud *directè* respiciat bonum subditorum; & aliud sit *bonum particulare singulorum*; aliud *communitatis, in quantum communitas est, quin directè respiciat singulos, quà tales*, necesse quoque est, quòd jurisdictio, in quantum distincta à jure proprietatis, alia sit, quæ *directè* respiciat bonum particulare, quà tale; alia, quæ *directè* bonum communitatis, quà talis: cum ergo potestas *præcipiendi* *directè* tendat ad bonum particulare, quà tale; *statuendi*, ad bonum communitatis quà talis; & bonum particulare singulorum consideretur *ratione personæ*, quà talis non affixæ loco; bonum communitatis quà talis in ordine *ad communitatem talis territorij*, rectè sequitur, potestatem *præcipiendi* non considerari, aut defini limitibus territorij; secus potestatem *statuendi*.

602. Ad confirmat in *n. 600.* rectè negatur, *nullum sequi inconveniens*. Nam sic non verificaretur decisio capituli *ut animarum*, citra culpam, & pœnam posse non pareri statutis Ordinariorum ab existentibus extra territorium; hoc autem est inconveniens. Unde, esto non sequeretur inconveniens ex eo, quòd per hoc non labefactetur jurisdictio alieni

Tom. I.

Judicis; satis tamen inconveniens est potestatem *statuendi* ultra suos terminos extendi à sola paritate potestatis *præcipiendi*, non fundata in medio concludendi, quod utrique commune sit. Ant. probatur: si enim aliquod *statutum* existentes extra diœcesin non ligat, sicut reverà admitti debet *vi c. ut animarum*; rationes desumptæ ab eo, quòd *præcepta* ligent existentes extra territorium *præcipientis*; non procedunt legitimè ad statuta extra territorium *statuentis*. Et quamvis hoc videatur admittere cit. Castropalaus, ut diximus, non ostendit tamen, unde potestas *præcipiendi* existentibus extra territorium *præcipientis* limiteretur, cum *præcepta* non respiciant nisi bonum privatum subditorum, quod non definitur certo loco; sicut bonum alicujus municipij, seu communitatis, quà talis.

Ad eand. confir. ; Resp. non tantum tunc exerceri jurisdictionem contentiosam extra territorium (ferendo legem v. g.) quando Legislator extra territorium eam promulgat, vel alias juris solemnitates adhibet; sed etiam, cum hujus actus obligationem transmittit extra suum territorium. Nam per *c. ut animarum* non minus effectus *statuti* (qui dicitur obligatio) quàm *statutum*, definitur limitibus sui statuentis, territorij; alias enim verum non esset *impunè non pareri jus dicenti extra territorium*, transmissa obligatione. Si enim obligatio *statuti*, solenniter conditi intra territorium statuentis, transmitteretur in subditum existentem extra illius territorium, falsum esset, quòd *posset impunè non parere*. Ex quo etiam patet ad id, quod dicitur pro discrimine inter hæc: *legem imponere, ac obligare*, seu obligationem transmittere in alienum territorium.

Si quæras, an, & qualiter existentes in alieno territorio ligentur poenis, per statutum impositis? & inter pœnas aliquas esse, quæ non requirunt Judicis executionem, sed ipso facto incurruntur, ut sunt censuræ ipso jure latæ; alias, quæ requirunt oppositum; quibus positis quæstio est 1. an subditus incurrat pœnam, statuto impositam, ipso jure incurrendam, agens oppositum statuto, si id agat existens extra territorium statuentis, aut in loco per se, ac ratione sui exempto? Ad hoc generaliter

T

603.

603.

604.

neraliter responderi potest, incurri, si etiam existens in tali loco, ligetur statuto; non autem secus. Ratio est, quia si existens in tali loco ligetur statuto sui territorij, ibi committens actum prohibitum, est verè transgressor ejus; non autem, si ita non ligetur: pœnæ autem afficiunt solum transgressores. Hinc si transgressoribus *præcepti* imposita est pœna, ipso jure incurrenda, subditus incurrit pœnam eo *præcepto* impositam, licet existens extra territorium delinquat contra tale præceptum; cum liget etiam existentes extra territorium præcipientis, per n. 587. Si autem transgressoribus *statuti* imposita est pœna, ipso jure incurrenda, subditus non incurrit pœnam eo statuto impositam, si existens extra territorium statuentis faciat oppositum *statuto*; nam sic non est ejus transgressor; cum non liget existentes extra territorium *statuentis* ex n. cit: nisi occurrat unus ex casibus, in quibus hæc regula non procedit, ut notavimus *supra*; Unde, si transgressoribus imposita est ejusmodi pœna per statutum, quod *directè* respicit rem in territorio sitam (v. g. ne frumentum, vel pecora inde extrahat:) vel ipsius territorij speciale bonum, incurritur pœna à subdito, si oppositum statuto agat, licet id agat existens extra territorium statuentis; nam in hoc casu statutum ligat subditos etiam extra suum territorium, per n. 578.

605. Questio est 2. an incurrat pœnam, statuto impositam, ac ipso jure incurrendam, qui delictum quidem inchoat intra suum territorium, sed consummat extra illud in alieno? R. si pœna sit censura, non incurri à faciente, vel omittente actum sub censura prohibitum, si consummetur in loco non subiecto jurisdictioni statuentis, nisi expressè lata sit contra delictum etiam attentatum, vel inchoatum; nam censura, seclusà tali expressione, non intelliguntur lata nisi *ob delictum consummatum*; cum ergo consummatio non contingat intra territorium, pro quo urget pœnale statutum; non fit hujus transgressio, consequenter nec pœnæ incurso; ita Suarez l. 3. de legib. c. 32. à n. 5. & alij. Idem dicendum venit de alijs pœnis, ipso jure impositis, ubi non expressè fit extensio ad delictum etiam *attentatum*, vel *inchoatum*; quia in pœnis mitior interpretatio est.

606. Questio est. 3. de pœnis sententiæ ferendæ, seu requirentibus executionem Judicis; de quibus communis tenet, nullum Judicem, extra suum territorium, posse pœnam illam imponere, sive statuta sit delicto inchoato, sive consummato; quia hoc importat actum jurisdictionis contentiosæ. In questione autem, quis delictum punire possit, an Judex, ubi delictum est inchoatum, an, ubi consummatum, si *inchoatio* fiat in alio, in alio territorio *consummatio*? Communis opinio fert, quod ille, ubi facta est consummatio, licet delinquens de cætero ibi domicilium non habeat. Nam sic verè læsum est ejus territorium, & delictum ibi commissum. Si autem delinquens ibi habeat domicilium, ubi solum est inchoatum; etiam ibi puniri potest propter delicti attentionem, vel inchoationem; nam & in hoc deliquit; ergo cum ratione domicilij subditus sit Judici illius loci, ab illo puniri poterit. An autem eadem pœnâ, qua, si delictum etiam ibi foret consummatum? affirmat Castropal. cit. p. 1. tr. 3. D. 1. p. 24. §. 5. n. 26. dicens, in hoc Doctores convenire. Si denique delinquens aliàs non sit subditus Judici loci, in quo delictum attentavit, nisi *ratione attentionis*, posse illum nihilominus puniri *propter delictum*, licet *alibi consummatum*, tenet communis. Suadet consuetudo jure gentium introducta, quæ utrique Judici delictum integrè subjecit, ne crimina maneant impunita; & colligitur ex L. 1. C. ubi de crimine agi; id, quod constat ex dictis *supra*; Sic Felinus in c. *Postulasti*, eod. n. 25. Bartol. in L. *Dominium*, ff. de furtis, &c.

607. Dices: aliud est *inchoare*, aliud *consummare delictum*; ergo si consummatio fiat in loco extra jurisdictionem Judicis, ab eo consummatio puniri non potest; pat. conseq. quia non potest punire delictum, nisi in quantum est injuria ipsius territorij; at, cum ponatur non contigisse consummatio intra illud, non est illi injuria; ergo talis Judex non poterit punire consummationem, sed tantum inchoationem factam in suo territorio. Et ita tenet Abbas in c. *fn. de foro compet.* Julius Clarus in *practic. q.* 38. & plures alij. Resp. dato antecedente, dist. conseq. ergo Judex loci, ubi delictum solum est inchoatum,

tum, non autem consummatum, non poterit punire, nisi delicti inchoationem, non autem consummationem, *secus à legitima consuetudine, jure gentium introducta, & juris dispositione*, quæ delinquentem in tali casu utrique Judici subicit integrè, C. stante illa, N. conseq.

608. Dices. 2. qui intra territorium sui domicilij dat alicuj mandatum, ut occidat Petrum, non potest in loco dati mandati puniri poenâ statuto impositâ *occisioni*, si mandatarius mandatum executus est in alio territorio; ergo, qui intra territorium sui domicilij lethaliter vulnerat Petrum, in loco facti vulneris non potest puniri poenâ impositâ homicidio. Resp. cum Farinacio l. 1. *Praxis, tit. 1. q. 7. n. 45.* probabiliter posse negari antecedens; sed quia probabilius est, quod consuetudo *mandantem*, ac *mandatarium* in casu delicti, per illum mandato, per istum facto, in distinctis, nec eidem Judici subjectis territoriis commissi, non æquè subjecerit utriusque territorij Judici, ac *inchoantem*, & *consummantem* delictum, quantumvis etiam in distinctis territoriis facta sit inchoatio, & consummatio delicti: ideo *æ. 2.* dato anteced. N. conseq. propter consuetudinem, & juris dispositionem stantem pro consequenti; non antecedenti.

§. VI.

An, & qualiter omnes fideles ligentur legibus Ecclesiasticis

609. **N**on est dubium, Canonum statuta ab omnibus observanda esse, ut dicitur c. 1. *de Constitutionibus*. Simile quid habetur in jure civili, L. 3. C. de Legib. ibi: *ab omnibus æquanimiter observentur*. Et ratio est, quia in his, quæ pertinent ad æternam animæ salutem, summus Pontifex, respectu Fidelium, tenet potestatem Christi Vicariam in terris, ligandi, & solvendi, quam immediatè accepit à Christo. Unde si Principes Laici constitutionibus suis justè possint subditos suos obligare in conscientia, & sub peccato, ut constat *ex dict. à. n. 233. & 274.*: à fortiori hoc poterit summus Pontifex, & omnis Superior Ecclesiasticus, respectu sibi subditorum. V. dicta

Tom. 1.

n. citat. Hujus autem ratio est; quia vis, & potestas Vicarij Christi in terris multò certius est à Deo, quàm in Principe sæculari; ac ad finem habet multò nobiliorum, qui est animæ felicitas indefectibilis; quàm habeat potestas Laica, qui est sola Reipublicæ felicitas temporalis. Hinc non potest esse indicium bonæ conscientie in illis Judicibus, & Tribunalium Præsidiis, qui, ut intentiones suas in temporalibus promoveant, etsi sacros Canones contrariari noverint, eos vel rejiciunt, vel contemnunt, nixi communi suo refugio, *quod in praxi servetur contrarium*, immemores, praxim laborantem vitio in objecto, corruptelam potiùs esse, quàm usum legitimum, qui jus tribuat, ut constabit ex dicendis. Et ideo meritò dixit Damasus Papa, relatus supr. *num. 6. In Spiritum Sanctum peccare violatores sacrorum canonum*; quia ejus instinctu, & dono dictati sunt; quibus positus:

Not. 1. ex n. 61. Decreta Pontificum, etiam non inserta juri communi, æquè obligare, ac inserta; Sic Bartholom. Chassainus *de Privileg. Regul. tr. 1. c. 1. propos. 2. ex c. Si Romanorum, dist. 19. & c. 2. ead.* Nam ad naturam legis per accidens est, hoc vel illo modo scribi, expediri &c. intellige, pro foro poli. Nam in externo jus commune præponderat Conciliis; hæc Bullis; istæ Brævibus; his signaturæ; & hæc vivæ vocis Oraculis; ita Chassainus l. c. Not. 2. in cit. c. *per statuta canonum*, intelligi *canones generales*, non autem merè locales, vel merè personales, ut notat gloss. ad c. 1. V. *Canonum*; & per *omnes* ibidem intelligi *subditos Ecclesie*. Nam nemo in non subditum jus dicere potest; hinc sermo est de canonibus, continentibus vim legis obligantis; non autem puri consilij, vel merè directionis non præceptivæ. Et ideo etiam hæretici, ac omnes semel baptizati (consequenter etiam Apostatæ à fide Catholica) obligantur sacris canonibus; non autem non baptizati, imò nec Catechumeni. Illi enim sunt subditi Ecclesie, non isti. c. *canonum, de constitut.* Layman in cit. c. n. 1. Servari autem debent leges, & canones secundum accommodationem, nimirum ab iis, respectu quorum conditi sunt; *generales*, ab omnibus;

610.

T 2